

Передплата

«РУСЛАНА» вилосить:

в Австрії:

за цілий рік . . . 30 кор.
в пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
а місяць . . . 170 кор.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Подивити число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очі і душу ми виреш: не возьмеш милої і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудня.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Харун-
щина). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шенє звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсілані» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Приближний вигляд нової посольської палати.

(X) Головні дні виборчі з 14. і 17. мая і доповнюючі та тісніші вибори переведені опісля, не дали ще повного числа послів нової палати (516) австрійської ради державної, одначе вже тепер можна собі уявити приближний вигляд нової палати.

Найбільшим числово сторонництвом будуть християнські соціяли, котрі в злучі з католицькими людовцями (т. зв. центром) досягають уже тепер до сотки (97) голосів, а злука та забезпечена тим способом, що визначний провідник центра, горішньо-австрійський маршалок др. Ебенгох, заявив приступленє до християнсько-соціального сторонництва, що викликало немале зворушенє в ліберально-жидівськїм левенікарстві. Др. Ебенгох має стати президентом посольської палати.

Другим з черги сторонництвом парламентарним що до числа є соціал-демократи, котрі вже осягнули понад 80 мандатів і ще збільшать ся числом, наколи буде відомий вислід всіх виборів.

Побиті в головних виборах німецькі поступовці і людовці поправили ся трохи в доповнюючих і поновних виборах, так

що німецькі поступовці будуть мати 20 послів, а людовці може вспіють натягнути до 30 мандатів. Далеко меншими успіхами можуть виказати ся німецькі хліборобники і вільні всенімці (з табору Вольфа). Разом отже ті німецькі сторонництва, собі доволі споріднені, будуть мати около 70 голосів.

Піля страшного пораженя в головних виборах піднесли ся також троха й молодочехи, так що мати муть около 20 мандатів (ледво третину давного стану посіданя). До сего треба дочислити 6 старочехів, 2 реалістів (партия проф. Массарика), 30 хліборобників і 16 католицьких людовців (сі останні зросли в пятеро і здобули також в Чехах мандати — перше мали лише в Моравії). Колиб отже повело ся бодай сі сторонництва зединити в спільний клуб (в тім напрямі робить др. Пацак пильні заходи), то сей чеський клуб зрачнений числя би 74 (коли давніше молодочехи і старочехи разом з фєвдалами мали около 80 голосів). Чеські католицькі людовці будуть мати визначного провідника в особі нововибраного гр. Ярослава Туна (брата бувшого міністра-президента гр. Франца Туна).

Полудневї Славяни вийшли також значно скріплені. Іменно християнсько-соціальне сторонництво словінське вибра-

ло 18 послів (коли тимчасом ліберали словінські мають ледво 5), Хорвати мають 11 послів, котрі також будуть іти в многих справах з християнськими соціялами. Зате зменшило ся число Італійців на 14, позаяк Триєст дав самих соціал-демократів. О скілько на сторону християнських соціалів підуть галицькі послї, не хочемо ще сего розбирати, поки не будемо мати повного вислїду галицьких виборів. Се буде також рішати і при виборі президїї посольської палати. Як вже в горі ми згадали, президентом має стати др. Ебенгох, другим віцепрезидентом др. Жачек, котрий займає се становище і в давній палаті, але о першу віцепрезидентуру буде точити ся горяча боротьба. Після парламентарних засад належало би ся се другому що до числа парламентарному сторонництву — соціал-демократам, одначе, як звїщають, соціал-демократи не хотять принимати участі в президїї, а на першу віцепрезидентуру висувають відомого апостола вільної школи і розводів бар. Гока, котрий побідив у Відні при виборах християнсько-соціального кандидата. Сим зазначено би змаганє лібералів до згаданих реформ, котрих они думають зараз тепер добивати ся. Тимто живла противні сим реформам предкладають на першого віцепрезидента заступника польського кола.

Готгард Курлянд.

Заказана любов.

Переклав Михайло Боднар.

(Дальше).

Панове усїли, панї Меренбург звернула ся до них. Она заложила руки на поруче свого крісла і говорила з ними.

— Чи ви вдоволені? — питала Гальбера.

— Я очарований, — відповів. — Така обдуманя, повна духа гра!

— Так, — відповіла — се також певно. Але я думаю про саму штуку!

— Дуже цікава! — відповів.

— І така повна життя! — додала з житєм. — Така сердечна! Так співчує ся з тим бідним чоловіком. Вже можна зауважити єї сумний конєць — Єї очі блищали.

— Зрештою — впевняв єї чоловік — я не даю за се і сотика, як она з цілою головою вийде з сего замішаня.

— Ні! жаждїть, — вторував пан Гальбер, — они погинуть. — Всьо на-

пирає на такий конєць. Они прямо на осліп біжуть у своє нещастє.

— Они, як діти, — сказала живо панї Меренбург. — Як бідні діти, яких нападе буря. В дійсности цілком невинні, а однак погануть. З певністю се таке жорстоке, як вглянути ближше в сю справу.

— Певно, — потакнув єї чоловік. — Як дешо в житю.

— Але, як би то так не було, як би то в житю йшло усьо гладко, — продовжав з гумором — то звідкиж вкінци набрали би ся драматургї, писателї романсів і всі тоті інші...

Він урвав, бо знов зазвонив звїнок. Пани встали; в усї двері напливала струя людий, що перед десятма мінутами виплила була; радник посольства попрощав ся; льожа знов виповнилася єї дійсними посїдачами місце.

Гольбер ішов наче ошоломлений через товпу людий. Він відчував лише змислами майже без свідомости, як єго окружали шум, рухи, сияючі свїтла, перелїтаючі тіни, як він віддихав тяжким воздухом, властивим лише театрам, змі-

шаним з найріжнороднішими парфумами, разом з запахом скіри, з порохом, з випарами скіри безмірної товпи людий.

Але з сего замішаня виринало ясне і блискуче єї лице. Видїв єї очі, що палали співчутєм єї мягонькі, гарно заокруглені уста, що жалували безвинних, що марно гинуть.

*

*

*

Штука скінчила ся, більша часть публики стояла перед своїми місцями в вузьких проходах, при виходових дверях і оплескувала наче бішена так, що головний актор мусїв усе на ново являти ся і дякуючи хилати ся на всі сторони. Опісля спущено з звучним шумом куртину і зроблено конєць незвичайному одушевленю. На дворі спішили здовж коридором до гардероби, сунули ся і тиснули ся наперед; опісля розляла ся струя зрїтелїв з подивом сходами долїв.

(Дальше буде.)

Так отже стануть проти себе два великі табори, з одного християнсько-соціалістичні і консервативні живла, котрі, оскільки доси можна обчислити, будуть мати около 160 голосів (окрім галицьких послів, що вчасі також найдуться в тім таборі), з другого боку соціал-демократи, з котрими будуть іти ще й інші ліберальні живла. Із сего можна бачити, що ані оден ані другий табор не вспе утворити парламентарної більшости, а задля того нова палата не буде, як деякі спершу предсказували, в більшости консервативна, ані радикальна. Обидва табори менше більше будуть рівноважити ся що до числа а наколи ся палата має довершити яких небудь законодатних діл, то правительство буде приневолене удержувати між ними сю рівновагу.

Оскільки правительству поведе ся удержати в посольській палаті ту рівновагу і довести до реальної законодатної роботи, се виявить ся вже в найближшій будучині. Однак вже тепер можна пізнати, що трудно буде утворити в новій палаті сталу парламентарну більшість, яка є необхідна для успішної законодатної роботи. Вправді декотрі віденські дневники, між ними Zeit, висловлюють, що се буде можливо, але про сю можливість треба що найменше сумнівати ся. Важні законодатні діла може перевести правительство лише з певною і сталою більшостию (а тепер як раз дожидають полагоди великі законодатні задачі) і в тім як раз насуває ся для правительства велика трудність, що не зможе довести до утворення такої сталої більшости парламентарної і буде приневолене вести політику von Fall zu Fall.

Аграрне питання в Росії.

Вправді Барнзон приписав українському народови почин до піднесення одної з найбільше пекучих і найзагальніших суспільних квестій, іменно справедливого унормованя власности землі, однак се тільки по часті є заслугою української суспільности, яка з такою силою піднесла клич: «землі і волі!» По часті тому, бо вже деінде зроблено багато більше в тім напрямі. Іменно в Англії, мимо великих кольтоніальних посылостей, мимо їх правильних і живих зносин з митрополією і мимо легкоти еміграційних умов для англійського населеня — приступлено також на велику скалю до парцеляцій ірландських та шкотських лятифундій і в великій часті вже переведено єї а що до решти ухвалено закон, призволяючий навіть на примусову експропріацію в цілі управильненя аграрних відносин.

Заслуга українського народу лежить хиба в територіяльних розмірах піднесеної аграрної квестії, бо сама українська суспільність за мало сконсолідована і за мало має сили, щоби могла перевести свої жаданя в діло, або хоть надати їм примушуючого натиску. І отсе російське правительство хоче предложити свій власний аграрний проєкт, бо внесені проєкти сторонництвами думи, іменно кадетами, єго не вдоводило. У тім проєкті

має положити ся головний натиск на «внутрішню кольтонізацію». При браку комунікації в Росії і при віддаленю кольтонізаційних країн та ледачости російської адміністрації така «внутрішня кольтонізація» азійських степів представляє більші недогоди, як би пр. кольтонізація якої небудь з англійських кольтоній Ірландцями або Шкотами. А однак, як вже вказано, Англія вирекла ся вже сеї благої думки, немов би то еміграція згодна направити аномальні аграрні відносини і пособити незаймавости льордівських лятифундій! Так само і в Росії ся «внутрішня еміграція» не облекшить положеня безземельного населеня. Вже успішнішим можна прийняти другий спосіб, який апробує правительственний проєкт, іменно утвореня великого парцеляційного банку, який би під корисними услівями і на довголітну сплату парцелював казенні і панські землі між селян.

Заповідаючи сей проєкт, президент міністрів Століпін виголосив в думі ширшу промову на тему аграрних реформ, в якій критикував проєкти різних сторонництва лівіці, твердячи, що они довели би до суспільного перевороту. По тім проєктам, коли би всю землю роздано, то хлопи в північних провінціях одержали би більше, ніж по 159 десятин, в архангельській провінції навіть по 1.309 десятин, між тим, коли пр. в полтавській провінції дістали би лише по 9 десятин. Виходить з сего, що розділ цілої землі межі всіх зовсім не усунув би недостачі землі в різних провінціях.

Треба ужити иншого способу, який само правительство предложить, а іменно до еміграції. Населеня європейської Росії підносить ся річно о 1,525.000, колиб отже числити 10 десятин на родину, то треба 3½ мільона десятин річно для сього приросту людий. Остаточним вислідом сього був би новий переворот і державний замах, бо ж люди не позволили би на те, щоб їм силою відбирано їх власність. Деякі ставляють такі предложеня, котрі з Росії зробили би руїну; на тій руїні мало би будувати ся нову вітчизну. Однак я думаю, що Росія не упаде на порозі другого тисячеліта. Я є радше тої гадки, що Росія знов піддвигне ся і не ступить на дорогу розкладу, який рівнав би ся смерті.

Дальше скритикував президент програму кадетів, як неясну, бо місгить богато суперечностей. Коли в однім случаю узнано засаду вивласненя, то знищить вона понятя власности. Правительство прилучує ся до тих кругів людности, котрі хотять поправи долі хлопів в легальній дорозі. Однак є і инші стремління, котрі лиш побільшують заворушення і радіб до купи згорнути всі сили ворожі для правительства. Проєкт кадетів довів би до таких самих вислідів, що і проєкти крайних сторонництва. Правительство хоче поправити долю хлопів, хоче, щоби вони були заможними властителями, бо де в добробит, там є і просвіта і правдива свобода. Тому треба хлопів висвободити з тих услівій, серед яких вони тепер живють. Всі, котрим недостає землі, мусять ту землю одер-

жати. На те потрібно 57 мільонів десятин. Алеж треба зважити, що правительство що-ино розпочинає своє діло.

Дехто предкладає роздати 130.000 домен. Алеж не можна уздоровити хорого тіла тим, що будемо жити єго куснями єго власного мяса. Радше треба скріпити сам організм а тоді поборемо і хоробу. Держава могла би купувати землю від приватних людий і з тої землі разом з державними і царськими доменами утворити земельний фонд, з якого могли би користати під догідними услівями ті, котрі не мають землі.

Що дотикає примусового вивласненя, то сего годі уважати ліком. Примусове вивласненя витворило би в зруйнованій Росії ще одну класу зруйнованих властителів дібр. Мої 10-літні досвідци пересвідчили мене, що треба в одно працювати над аграрною справою, але годі її відразу розв'язати. Тому я предкладаю скромну але добру дорогу. Вороги держави хотять вибрати дорогу радикалізму, знесеня історичної Росії, відорваня її від культурної традиції. «Ви хочете великих перемін і переворотів — закінчив російський прем'єр — між хочемо великої Росії!»

Отвореня нового парламенту.

Як доносять телеграми з Відня, державна рада стане отворена дня 15. червня першим інавгураційним засіданем, на яким цісар виповість престолу бесіду, а друге звичайне засіданя відбуде ся дня 18. червня, а на єго деннім порядку станє вибір президії. Як кандидата на президента палати називають др. Ебенгоха, намісника Горішної Австрії. Що до кандидатур на двоє віцепрезидентів, то так вольнодумні Німці, як Чехи і Поляки будуть намагати ся переперти свою кандидатуру. Соціалісти — як подає Deutsche Corresp. — не будуть ставити власного кандидата, а підпруть вибір вольнодумного Німця з ІХ віденського округу др. Гока. Чехи кандидують др. Жачка, а Поляки — які нічо не навчили ся і нічо не забули... др. Гломбінського.

Автономія народів Австрії, яка одна тільки може подати їй мир і тревалий розвій, здобуде напевно в новій палаті рішаючу більшість. Соціалісти, мимо своєї інтернаціональної марки, а почасті якраз задля того, поставили справу національної автономії на самім переді своєї парламентарної програми. Ческі соціалісти, які в національних ческих справах будуть безперечно іти рука в руку з ческим клюбом, всеж таки не дадуть ся відтягнути молодоческими правнодержавними постулятами від соціалістичної солідарности і суспільнополітичної рациональности. Також польські людовці, які звертають більшу увагу на розвій етнографічної Польщи, чим на змаганя до історично-польської державної утопії, не будуть ставити забор національній автономії, а тим способом ослаблять становище польського кола, яке хиба небогато найде союзників за дотеперішнім нераціональним поділом Австрії

